

Charakteristika okresu Plzeň-sever

Okres Plzeň-sever leží v severní části Plzeňského kraje a sousedí s okresy Plzeň-město a Plzeň-jih (na jihu), Rokycany (na východě) a Tachov (na západě). Severovýchodní část okresu hraničí se Středočeským krajem s okresem Rakovník, severozápadní část s Karlovarským krajem s okresy Karlovy Vary a Cheb a na severu má krátkou hranici s Ústeckým krajem s okresem Louny. **Rozloha** okresu Plzeň-sever (1 286,8 km²) tvoří 16,8 % z území kraje a okres se tak podle velikosti řadí na třetí místo. Celková hustota k 31. 12. 2022 činila 64,6 obyvatel na 1 km² a Plzeň-sever je tak čtvrtým nejhustěji osídleným okresem v Plzeňském kraji.

Na **území** okresu Plzeň-sever leží 2 správní obvody obcí s rozšířenou působností (dále SO ORP): Kralovice a Nýřany, které se dále člení na 7 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (dále SO POÚ): Kralovice, Manětín, Plasy (SO ORP Kralovice) a Město Touškov, Nýřany, Třemošná a Všeruby (SO ORP Nýřany). Do okresu Plzeň-sever patří 98 obcí, tj. 19,6 % z celkového počtu obcí v Plzeňském kraji. Tento okres má hned po okrese Plzeň-jih druhý největší počet obcí v Plzeňském kraji.

V souvislosti s **ochranou přírody a krajiny** byla na území okresu vyhlášena 1 chráněná krajinná oblast a 19 maloplošných chráněných území. Chráněná krajinná oblast Křivoklátsko zasahuje do území okresu v jeho nejvýchodnější části. Největší chráněné území tvoří přírodní rezervace Střela. K nejvíce zdevastovaným oblastem po těžbě patří Nýřany-Tlučná-Vejprnice a průmyslová oblast kolem Horní Břízy a Kaznějova.

V roce 2022 bylo v **zemědělství** obhospodařováno 64 765 ha zemědělské půdy (50,3 % z celkové výměry okresu) a z této výměry připadlo 51 896 ha na ornou půdu (80,1 %). Nezemědělská půda činila 63 910 ha, z toho lesní pozemky 52 093 ha (81,5 %). Rostlinná výroba v okrese je zaměřena především na pěstování pšenice, ječmene, ovsa, řepky a kukuřice na zeleno a na siláž. Živočišná výroba se orientuje na chov drůbeže, skotu a prasat. K větším zemědělským podnikům patří Žihelský statek a.s., Kralovická zemědělská a.s. a D-K zemědělská a.s. v Kožlancech.

K 1. 1. 2023 měřila **silniční a dálniční síť** okresu 894,1 km, z toho dálnice tvořily 18,9 km, silnice I. třídy 79,0 km, II. třídy 266,7 km a III. třídy 529,4 km. Železniční síť je poměrně hustá, okresem procházejí mimo jiné i tři tratě celostátního charakteru: Plzeň-Domažlice, Plzeň-Cheb a Plzeň-Žatec.

Okres Plzeň-sever je podle počtu **obyvatel** třetím nejlidnatějším okresem Plzeňského kraje. K 31. 12. 2022 žilo na území okresu 83 069 obyvatel, tj. 13,7 % z celkového počtu obyvatel kraje. V 11 vybraných městech okresu (v Horní Bříze, Kaznějově, Kožlancech, Kralovicích, Manětíně, Městě Touškově, Nýřanech, Plasích, Třemošné, Úterý a ve Všerubech) bydlelo 39,9 % obyvatel okresu. Meziročně se celkový počet obyvatel v okrese zvýšil o 2 403 osob. Okres Plzeň-sever patří k okresům, kde se počet obyvatel zvyšoval a na růstu obyvatel se podílel hlavně přírůstek stěhováním. V roce 2022 představoval přírůstek stěhováním 30,5 osob na 1 000 obyvatel, naopak počet zemřelých (882) převažoval nad počtem živě narozených (777).

Koncem roku 2022 činil **index stáří** v okrese Plzeň-sever 117,7, což představuje druhou nejnižší hodnotu v rámci okresů Plzeňského kraje a 12. místo v rámci celé republiky. Od roku 2021 se počet dětí ve věku 0–14 let zvýšil o 2,9 %, počet obyvatel ve věku 65 let a více o 2,4 % a počet osob v produktivním věku (15-64 let) se navýšil o 3,2 %.

Podle **registru ekonomických subjektů** bylo v okrese k 31. 12. 2022 evidováno 19 737 ekonomických subjektů celkem, z toho nejvyšší podíl tvořily fyzické osoby (82,5 %). Surovinové zdroje v okrese vytváří základnu pro rozvoj těžebního průmyslu. K významným těžebním firmám v okrese patří firma LB MINERALS, s.r.o. se sídlem v Horní Bříze, která se zabývá především těžbou, úpravou a zpracováním kaolinů, jílu, živců, kameniva a písků. Společnost je součástí nadnárodní skupiny LASSELSBERGER a patří mezi významné dodavatele surovin ve střední Evropě. Dalšími významnými zaměstnavateli v okrese jsou například firmy Faurecia Plzeň, s.r.o. (specializuje se na design a výrobu autosedaček, automobilových interiérů a výfukových modulů), NOVEM Car Interior Design k.s. (výroba dřevěných dekorativních prvků do luxusních osobních automobilů pro celosvětový trh), GÜHRING s.r.o. (výroba špičkových nástrojů pro nejnáročnější úkoly průmyslového obrábění), DIOSS NÝŘANY a.s. (výroba kovových součástek), BEST, a.s. (výroba betonových výrobků), STÖLZE UNION, s.r.o. (výroba užitkového a ozdobného skla), SBS - NEPRON s.r.o. (střední a vyšší množství výroby s ručním

a poloautomatickým osazováním, tříděním a balením), Integrated Micro-Electronics Czech Republic s.r.o. (vývoj, výroba a prodej elektronických komponent pro průmyslová odvětví), Faiveley Transport Plzeň s.r.o.(výroba a vývoj elektrických trakčních přístrojů, pantografů a trolejbusových sběračů) a COOP družstvo Plasy.

Za posledních deset let dosáhla intenzita **bytové výstavby** nejvyšší hodnoty v roce 2021, kdy na 1 000 obyvatel středního stavu připadlo 6,96 dokončených bytů. V roce 2022 tato hodnota klesla na 5,10. Za sledované období byla nejnižší hodnota intenzity v okrese Plzeň-sever zaznamenána v roce 2015 (2,94). V roce 2022 byla zahájena výstavba 624 bytů, z nichž 51,3 % byla v rodinných domech. Dokončeno bylo 419 bytů a 66,1 % z nich bylo v rodinných domech.

Podle údajů **úřadu práce** zde bylo k 31. 12. 2022 evidováno 1 846 uchazečů o zaměstnání, z toho 964 žen, 96 absolventů a mladistvých a 245 občanů se zdravotním postižením. Na 1 pracovní místo tak v okrese připadlo 0,9 uchazečů. K 31. 12. 2022 činil podíl nezaměstnaných osob 3,18 %, který se oproti roku 2021 navýšil o 0,33 procentního bodu.

Zdravotní péči zde v roce 2022 zajišťovalo 111 lékařů a na jednoho lékaře připadlo v průměru 739 obyvatel (nejvyšší počet obyvatel na jednoho lékaře v kraji). Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v roce 2022 činilo 6,112 % (čtvrtá nejnižší hodnota v kraji).

Ve školním roce 2022/2023 představovala síť **předškolních a školských zařízení** v okrese 42 mateřských škol, 36 základních škol, 1 gymnázium a 2 střední školy vyučující obory odborného vzdělávání bez nástavbového studia.

Oblast Severního Plzeňska s množstvím lesů, nedotčenou přírodou a malebnými údolími Střely, Berounky a Úterského potoka vytváří dobré podmínky pro rekreační zázemí Plzeňanů. Velké rekreační možnosti nabízí také v letních měsících přehrada Hracholusky.